

บทความวิจัย

การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ในโรงงาน
อุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง*

Implementation of environmental, social and good
governance in the industry Plant: Rayong Province

ชุตินันต์ บุญนวล¹

Chutimant Boonnual²

สาขาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขต
ชุมพรเขตรอุดมศักดิ์

Business Administration, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang,
Prince of Chumphon Campus.

* Corresponding author E-mail: Chutimant.bo@kmitl.ac.th

วันที่รับบทความ : 8 กุมภาพันธ์ 2564 วันที่แก้ไขบทความ : 23 กุมภาพันธ์ 2564
วันที่ตอบรับ : 22 มีนาคม 2564 วันที่เผยแพร่ : 29 มิถุนายน 2564

* บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง “การดำเนินการ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง” สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ , 2563.

¹ อาจารย์ชุตินันต์ บุญนวล อาจารย์ประจำสาขาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์

² Ms.Chutimant Boonnual Lecturer in Business Administration, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Prince of Chumphon Campus.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมจากผู้บริหาร ผู้จัดการและพนักงานของภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองจำนวน 351 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย Scheffe Analysis

ผลการศึกษาพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองมีการดำเนินการด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านธรรมาภิบาล มีการดำเนินการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับของการดำเนินงานด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลตามลักษณะของอุตสาหกรรมตามระยะเวลาในการดำเนินงาน และการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับของการดำเนินการด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีระยะเวลาดำเนินงานยาวนานและเป็นอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จากผลการศึกษาสิ่งที่เห็นได้ชัด คือ ธุรกิจภาคอุตสาหกรรมตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญ ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน มุ่งหวังให้มีการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืน

ดังนั้น ในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจอื่น ๆ จึงควรให้ความสำคัญในการปรับใช้กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เพื่อให้กิจการสามารถดำเนินได้อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคมรอบข้าง เพื่อความยั่งยืนในการดำเนินกิจการต่อไป

คำสำคัญ: สิ่งแวดล้อม, สังคม, ธรรมาภิบาล, โรงงานอุตสาหกรรม, จังหวัดระยอง

ABSTRACT

This research paper was study on the operation and factors affected environmental, social and governance of industrial business companies in the industrial estate zone, Rayong Province. This study was collected data from questionnaire of 351 executives, managers and industrial employees in Rayong province. The statistics used were Percentage, Mean: $\bar{x}$, Standard Deviation: S.D., One-way Anova, Scheffe Analysis used SPSS program

The results of the study found that the industry in Rayong operated environmental, social, and governance activities at a high level. When considering each aspect, it was found that the good governance had the top level, followed by social aspects, and the least was environment. The variance comparison of the mean levels of environmental, social and governance performance based on industry characteristics, duration of operation and the registration in Stock exchange market, had statistically significant differences at the 0.05 level. It shows that the degree of environmental, social and governance actions has increased due to the long operating time and the listed industry. From the results of the study, it is clear that businesses in the industrial sector recognize and understand the importance of environmental, social and operational governance activities, which aims to be a sustainable business.

Therefore, in the industrial and other business sectors, it is important to implement environmental, social and governance activities in order to enable the business to operate in an environmentally friendly manner and in the surrounding society for sustainability in the operation of the business.

Keywords: Environment, Social, Governance, the industry Plant, Rayong Province

1. ความนำ

การดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน กลไกสำคัญที่ช่วยให้บริษัทขนาดใหญ่ได้ติดตามประเมิน และทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการเปิดเผยข้อมูลกิจการในรายงานประจำปี ซึ่งปัจจุบันการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social and Governance : ESG) จึงมีความสำคัญมากขึ้น เพราะมีความเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินและสามารถสะท้อนได้ว่าธุรกิจมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและบริหารงานอย่างโปร่งใส จัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย มีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถสร้างผลตอบแทนได้ในระยะยาว³ การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESGDs) เป็นการนำเสนอรายงานที่ไม่ใช่การเงินของบริษัทที่มีความสำคัญและช่วยเพิ่มในการทำความเข้าใจการมากขึ้นในส่วนของข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน รวมถึงยังสามารถช่วยผู้จัดการองค์กรในการบรรลุวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์⁴ นอกจากนี้ การเปิดเผยข้อมูล ESG ขององค์กรดูเหมือนจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทั้งนักวิชาการและผู้ปฏิบัติงาน จากการที่มีข้อโต้แย้งของผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบกับการพิจารณาในเรื่อง ทฤษฎีของผู้มีส่วนได้เสีย (Agency Theory) บริษัทต่าง ๆ ต้องยอมรับถึงการดำเนินงานในมุมมองของความยั่งยืนและมีคุณค่าในระยะยาวมากขึ้น เนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียมีความกังวลเกี่ยวกับปัจจัย ESG ของบริษัท เพื่อทราบว่าคุณภาพที่

³ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, “การเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจ,” <https://www.setsustainability.com/page/esg-disclosure>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2562).

⁴ Alewine, Hank C., and Dan N. Stone, “How does environmental accounting information influence attention and investment?,” *International Journal of Accounting & Information Management*, 2013.

และบริษัทดำเนินธุรกิจอย่างไร⁵ ESG เป็นแนวคิดที่ได้รับการวิจัยอย่างกว้างขวาง โดยได้พิจารณาแล้วว่าเป็นส่วนสำคัญของกลยุทธ์ของบริษัท เนื่องจากอาจมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัท⁶ ในประเทศไทยภาคอุตสาหกรรมเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่จะนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างแข็งแกร่งและมีความยั่งยืน จึงทำให้มีการส่งเสริมการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่การเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมนั้นจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในกระบวนการผลิตมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และการปล่อยมลพิษต่าง ๆ เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย หรือขยะอันตราย เป็นต้น ซึ่งเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม ทำให้สังคมและชุมชนรอบข้างได้รับผลกระทบจากกระบวนการผลิตดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ ภาคธุรกิจจึงต้องหันมาใส่ใจเรื่องของการดำเนินงานโดยมีความรับผิดชอบต่อด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลมากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงการดำเนินการในด้านดังกล่าว เพื่อให้เห็นถึงความยั่งยืนในการประกอบธุรกิจต่อไป

⁵ Atan, Ruhaya, et al, "The impacts of environmental, social, and governance factors on firm performance," *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 2018.

⁶ Aboud, Ahmed, and Ahmed Diab. "The impact of social, environmental and corporate governance disclosures on firm value." *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 2018.

Aouadi, Amal, and Sylvain Marsat. "Do ESG controversies matter for firm value? Evidence from international data." *Journal of Business Ethics* 151.4, 2018: 1027-1047.

Garcia, Alexandre Sanches, and Renato J. Orsato. "Testing the institutional difference hypothesis: A study about environmental, social, governance, and financial performance." *Business Strategy and the Environment* 29.8, 2020: 3261-3272.

2. ความเป็นมาและความสำคัญของการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรม

แนวคิดทฤษฎีและความสำคัญของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบริษัท ภิบาล รวมถึงประเด็นความสำคัญของภาคอุตสาหกรรม ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาเรื่อง การทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบริษัทภิบาล ของบริษัทในเขตนิคม อุตสาหกรรมจังหวัดระยองว่า อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในจังหวัดระยองลักษณะต่าง ๆ มีการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบริษัทภิบาล ต่างกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรณีของหน่วยงานภาครัฐ นำมาปรับใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ธุรกิจดำเนินงานโดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และบริษัทภิบาลมากขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กร ธุรกิจนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ

ประเทศไทยในเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกของ ประเทศ ประกอบด้วยโรงงานของนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และล่าสุดประเทศไทย มีนโยบายโครงการพิเศษ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อยกระดับธุรกิจให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นเศรษฐกิจระดับโลก พื้นที่ครอบคลุมของ โครงการประกอบด้วยจังหวัดชลบุรี ระยองและฉะเชิงเทรา ซึ่งคาดว่าจะกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจปีละ 5% การพัฒนาโครงการ (Eastern Economic Corridor: EEC) เป็นการ พัฒนาโครงการที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึง นวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงความมั่นคงและความยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจอาจเป็นไปได้ทั้งปัจจัยภายในและภายนอก สำหรับการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผู้คนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่⁷ โดยจังหวัดระยองเป็นหนึ่งในจังหวัดที่อยู่ในโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกเป็นจังหวัดที่มีการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมสูงที่สุดในประเทศไทย โดยมีเงินลงทุนสะสม คิดเป็นร้อยละ 18.3 ของจำนวนเงินลงทุนสะสมทั้งหมดในธุรกิจอุตสาหกรรมของทั้งประเทศไทย รองลงมา คือ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดปทุมธานี มีการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรม สะสม คิดเป็นร้อยละ 11.3 และ 8.2 ของจำนวนเงิน ลงทุนสะสมทั้งหมดในธุรกิจอุตสาหกรรมของทั้งประเทศ⁸

3. การศึกษาข้อมูลของการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรม

การศึกษาข้อมูลของการดำเนินการ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรม ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารจากโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองจำนวน 2,839 แห่ง⁹ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้คำนวณขนาดของตัวอย่างด้วยวิธีหาโรยามาเน่ Taro Yamane¹⁰ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความ คลาดเคลื่อน $\pm 5\% \pm 5\%$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 351 ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

⁷ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (2560-2564),” https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6381. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2562).

⁸ กรมโรงงานอุตสาหกรรม, “ข้อมูลจำนวนโรงงานแยกตามพื้นที่,” <http://www2.diw.go.th/factory/tumbol.asp> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563).

⁹ เรื่องเดียวกัน

¹⁰ ธาณินทร์ ศิลปจารุ, *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*, พิมพ์ครั้งที่ 17, (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสส์อาร์แอนด์ดี, 2560), 47.

เครื่องมือวิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาการสร้างแบบสอบถามการวิจัยโดยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือเอกสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดประเด็นปัญหาและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และประโยชน์ของการวิจัย จากนั้นสร้างแบบสอบถาม ตามแนวทฤษฎีด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านธรรมาภิบาล การพิจารณาปัจจัยเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ที่อาจกระทบกับการดำเนินงานของบริษัทสามารถนำมาให้ความสำคัญและจัดหมวดหมู่ได้ตามทฤษฎี¹¹ ซึ่งจะพิจารณาว่าปัจจัยเสี่ยงนั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายของบริษัทอย่างไม่คาดคิด ในระยะกลางถึงระยะยาวหรือไม่ และปัจจัยเสี่ยงนั้น ๆ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อโอกาสของบริษัท ในระยะกลางถึงระยะยาวหรือไม่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และ ด้านธรรมาภิบาล ซึ่งในแต่ละด้านสามารถแบ่งออกเป็นรายละเอียดเรื่องต่าง ๆ ได้อีก 10 ประเด็น

¹¹ Morgan Stanley Capital International, “MSCI ESG ratings methodology,” SCl ESG Research, 2020.

ตารางที่ 1 สรุปประเด็นในแต่ละด้านของ ESG ตามหลักการของ MSCI ESG Ratings Methodology Executive Summary, 2561

ESG	หัวข้อ
สิ่งแวดล้อม Environment	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Climate Change
	ทรัพยากรธรรมชาติ Natural Resources
	มลพิษและของเสีย Pollution & Waste
	โอกาสด้านสิ่งแวดล้อม Environmental Opportunities
สังคม Social	ทุนมนุษย์ Human Capital
	ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ Product Liability
	การคัดค้านของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholder Opposition
	โอกาสทางสังคม Social Opportunities
บรรษัทภิบาล Governance	การกำกับดูแลกิจการ Corporate Governance
	พฤติกรรมองค์กร Corporate Behavior

2. ผู้วิจัยนำแบบร่างแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากร เพื่อศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มารวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามในส่วน ของข้อคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการครอนบัค ปรากฏผลให้ค่าความเชื่อมั่น Cronbach's

Alpha เท่ากับ 0.96 ซึ่งสูงกว่า 0.80 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามนี้มีความเหมาะสมและน่าเชื่อถือ¹²

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้มีสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation S.D.) การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Anova) วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย Scheffe Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านธรรมาภิบาล โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 แปลความว่า มีการทำกิจกรรมน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 แปลความว่า มีการทำกิจกรรมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 แปลความว่า มีการทำกิจกรรมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 แปลความว่า มีการทำกิจกรรมมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 แปลความว่า มีการทำกิจกรรมมากที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปในลักษณะของอุตสาหกรรม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปในลักษณะของอุตสาหกรรมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 37.04 รองลงมา คือ ตำแหน่งผู้บริหารและหัวหน้างาน คิดเป็นร้อยละ 36.75 และ 26.21 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการดำเนินการส่วนใหญ่ คือ อุตสาหกรรมที่มีระยะเวลาดำเนินงาน 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.47 รองลงมา คือ มีระยะเวลาในการดำเนินงาน มากกว่า 20 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 10 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.48 และ 31.05 ตามลำดับ และลักษณะอุตสาหกรรมตามการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยส่วนใหญ่เป็นกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 51.85 ดังแสดงตามตารางที่ 2 - 4

¹² ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, 65.

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านตำแหน่งงาน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	129.00	36.75
ผู้จัดการ	130.00	37.04
หัวหน้างาน	92	26.21
รวม	351.00	100.00

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลาในการดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	109.00	31.05
10-20 ปี	128.00	36.47
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	114.00	32.48
รวม	351.00	100.00

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
จดทะเบียน	182.00	51.85
ไม่จดทะเบียน	169.00	48.15
รวม	351.00	100.00

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล พบว่า ดังแสดงตามตารางที่ 5 แสดงถึงระดับความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D. = 0.40) สำหรับผลการพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านธรรมาภิบาล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 (S.D. = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 (S.D. = 0.49) และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S.D. = 0.41) ดังแสดงตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล

การทำกิจกรรมด้าน ESG โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสิ่งแวดล้อม	4.29	0.41	มาก
2. ด้านสังคม	4.35	0.49	มาก
3. ด้านธรรมาภิบาล	4.48	0.52	มาก
รวม	4.35	0.40	มาก

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านระยะเวลาในการดำเนินงานและการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า การทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง

		ด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน		จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
ภาพรวมESG	F	11.86	t	4.70
	Sig	0.00*	Sig	0.01*
สิ่งแวดล้อม	F	15.70	t	4.54
	Sig	0.00*	Sig	0.01*
สังคม	F	15.14	t	3.48
	Sig	0.00*	Sig	0.04*
ธรรมาภิบาล	F	9.53	t	6.97
	Sig	0.00*	Sig	0.00*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นรายคู่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระยะเวลาในการดำเนินงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีการทำกิจกรรมด้าน

สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มากกว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานต่ำกว่า 10 ปี และระยะเวลาในการดำเนินงาน 10-20 ปี ดังแสดงตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการทํากิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นรายคู่

ระยะเวลา ในการดำเนินงาน	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป
		4.20	4.42	4.72
ต่ำกว่า 10 ปี	4.20	-	0.22	0.52*
10-20 ปี	4.42		-	0.30*
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	4.72			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการทํากิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์พบว่า การทํากิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีระดับการทํากิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มากกว่าอุตสาหกรรมที่ไม่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 8 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล ของอุตสาหกรรมในจังหวัดระยอง จำแนกตามลักษณะของอุตสาหกรรมในด้านการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ระยะเวลา ในการดำเนินงาน	$\bar{x}$	S.D.	t-Value	P-Value
จดทะเบียน	4.42	0.42	4.70	0.01*
ไม่จดทะเบียน	4.25	0.25		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. บทส่งท้าย

ผลการศึกษานี้พบว่า การดำเนินการกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดระยองรวมทั้ง 3 ด้านนั้น อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ทุกด้านมีการทำกิจกรรมในระดับมากทุกด้าน โดยให้ความสำคัญในด้านธรรมาภิบาลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามลำดับ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษา¹³ ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลของธุรกิจธนาคาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 60.20 60.69 และ 50.95 ตามลำดับ แต่แตกต่างจากรายงานจากงานวิจัย¹⁴ พบว่า การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม ESG100 โดย

¹³ Miralles-Quirós, María Mar, José Luis Miralles-Quirós, and Jesús Redondo Hernández, “ESG performance and shareholder value creation in the banking industry: International differences,” Sustainability 11.5 (2019): 1404.

¹⁴ นิตยา โยธางันท์, ศศิวิมล มีอำพล และ ไพบุลย์ ผจงวงศ์, “ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ESG100,” วารสารบรรณศาสตร์ มศว 13, ฉ.2 (2563): 13-26.

จำแนกตามมิติความยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำ และผลการศึกษา¹⁵ ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล อยู่ในระดับต่ำ

ผลของการศึกษา เมื่อพิจารณาในด้านคุณลักษณะของโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า โรงงานอุตสาหกรรมที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานมากกว่า 20 ปี มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มากกว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานน้อยกว่า แสดงให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมที่ดำเนินกิจการมาเป็นเวลานานให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มากกว่า รวมถึงเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า โรงงานที่เป็นกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการดำเนินการในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มากกว่าโรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กิจการที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ให้ความสำคัญกับการดำเนินการในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลมากกว่ากลุ่มโรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงงานที่ดำเนินกิจการมาเป็นเวลานานและโรงงานที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล เป็นความสำคัญในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ รวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนและให้ความรู้ถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล รวมถึงควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาที่ชี้ชัดถึงกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาลในรูปแบบที่จะ

¹⁵ Albitar, K., Hussainey, K., Kolade, N., & Gerged, A. M., “ESG disclosure and firm performance before and after IR,” *International Journal of Accounting & Information Management*, (2020): 27.

สร้างความมั่นคงและยั่งยืนในธุรกิจ เพื่อให้ธุรกิจอื่น ๆ ได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับใช้ เพื่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. “ข้อมูลจำนวนโรงงานแยกตามพื้นที่.” <http://www2.diw.go.th/factory/tumbol.asp> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2563).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. “การเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจ.” <https://www.setsustainability.com/page/esg-disclosure>. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2562).
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, 2560.
- นิตยา โยธาจันทร์, ศศิวิมล มีอำพล และ ไพบุลย์ ผจงวงศ์. “ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ESG100.” *วารสารบรรณศาสตร์ มศว* 13, ฉ.2 (2563): 13-26.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนงานการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (2560-2564).” https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6381. (สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2562).
- Aboud, Ahmed, and Ahmed Diab. "The impact of social, environmental and corporate governance disclosures on firm value." *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 2018.
- Albitar, K., Hussainey, K., Kolade, N., & Gerged, A. M. "ESG disclosure and firm performance before and after IR." *International Journal of Accounting & Information Management*, 2020.

- Alewine, Hank C., and Dan N. Stone. "How does environmental accounting information influence attention and investment?." *International Journal of Accounting & Information Management*, 2013.
- Aouadi, Amal, and Sylvain Marsat. "Do ESG controversies matter for firm value? Evidence from international data." *Journal of Business Ethics* 151.4, 2018: 1027-1047.
- Atan, Ruhaya, et al. "The impacts of environmental, social, and governance factors on firm performance." *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 2018.
- Garcia, Alexandre Sanches, and Renato J. Orsato. "Testing the institutional difference hypothesis: A study about environmental, social, governance, and financial performance." *Business Strategy and the Environment* 29.8, 2020: 3261-3272.
- Miralles-Quirós, María Mar, José Luis Miralles-Quirós, and Jesús Redondo Hernández. "ESG performance and shareholder value creation in the banking industry: International differences." *Sustainability* 11.5 , 2019.
- Morgan Stanley Capital International "MSCI ESG ratings methodology." *SCI ESG Research*, 2020.

Reference

- Department of Industrial Works. “Factory information by area.” <http://www2.diw.go.th/factory/tumbol.asp>. (Retrieved 10, January 2020).
- Nittaya Yothachan, Sasivimol Meeampol and Paiboon Pajongwong. “The Relationship between the Disclosure Data of Sustainability Reports and Operating Performance in ESG100 Index.” *Journal of Library and Information Science Srinakharinwirot University* 13 .2, 2020: 13-26.
- Office of the National Economic and Social Development Council. “The Eastern Economic Corridor Development Work Plan (2017-2021).” https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6381&filename=esdps. (Retrieved 12, October 2019).
- T.Silpcharu, *Statistical Data Analysis and research by SPSS and AMOS*, 17th ed., Bangkok: SR Printing Mass Product, 2018 (inThai).
- The Stock Exchange of Thailand, *Sustainable Capital Market Development*. “ESG Disclosure” <https://www.setsustainability.com/page/esg-disclosure>. (Retrieved 12, October 2019).